

Utenriksdepartementet
v/Enok Nygaard
Postboks 8114 Dep.
N-0032 Oslo

24.04.2008

Innspill til Storingsmelding om bedrifters samfunnsansvar

Framtiden i våre hender er opptatt av norsk næringsliv skal ha de samme miljø- og etikk standardene når de opererer i utviklingsland som de har hjemme. Det er dessverre ikke slik. Det kommer med jevne mellomrom medieoppslag som viser at FNs menneskerettigheter har blitt brutt og at norske bedrifter følger andre standarder ute enn hjemme (for eksempel Aker Kværner på Guantanamo, Intex Resources (tidl. Crew Minerals) sin nikkelutvinning på Filipinene).

Hva skal så norske myndigheter gjøre for sikre at investeringer og produksjon foregår på en måte som ivaretar miljøet og menneskelige rettigheter?

- Norske myndigheter må stille krav til at norske bedrifter implementerer etiske retningslinjer som tar utgangspunkt i FNs konvensjoner for menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner. I tillegg bør retningslinjene inneholde klausuler som sikrer
 - at de skal gjelde for hele leverandørkjeden,
 - at leverandørlistene skal være åpne og tilgjengelige for allmennheten,
 - levelønn (ikke bare minstelønn)
 - "tosidig krav": For å unngå at kravet om levelønn og arbeidstid ikke undermineres er det viktig at de etiske retningslinjene i større grad enn i dag rettes mot de norske bedriftene selv. Det innebærer blant annet å dempe prispresset og presset om raske leveringsfrister.
- Norske myndigheter må stille strengere rapporteringskrav på samfunnsansvarsområdet, og et naturlig startpunkt må være norske statlige bedrifter. Det er viktig at retningslinjene til rapportering blir utformet slik at rapporteringen blir gjort på en meningsfull, målbar og sammenlignbar måte. "Global reporting initiative" (GRI) er et velegnet utgangspunkt for utformingen av rapporteringskrav. Men det må systemer på plass for å overvåke bedriftenes oppfølging av kravene og manglende etterlevelse må også sanksjoneres. Frankrike innførte obligatorisk rapportering på miljø og etikk for sine børsnoterte selskaper i 2001. De må rapportere på 40¹ forskjellige kvantitative og kvalitative indikatorer hvorav 35 av indikatorene er hentet fra GRI. Sverige har nylig innført strengere rapporteringskrav på samfunnsansvarsområdet for statlige virksomheter.
- Regjeringen må, når staten er innkjøper, stille krav til norske importører av varer om å offentliggjøre sine leverandørlistene..
- Myndighetene må definere minimumsstandarder for etiske fond, og innføres en godkjenningsordning. Fondene som har gått gjennom godkjenningsordningen bør gies skattefordeler i form av halv skatt på avkastningen. Dette ville gjort etiske fond mer attraktive for forbrukerne og det ville skjerpet den etiske kvaliteten på fondene som tilbys. Nederland har en slik ordning med skattefordeler på etiske investeringer.

¹ http://www.framtiden.no/filer/Forum-rapport_-_neringslivets_samfunnsansvar.pdf, s 7.

- Det må også bli et krav at alle kapitalforvaltere offentliggjør hvilke hensyn de tar i forhold til etikk og miljø i sine investeringsstrategier.
- Det anslås at ti ganger så mye midler går fra fattige til rike land som følge av hvitvasking og korrupsjon som det som faktisk gies til bistand (Verdensmagasinet X 3/07). Norge må aktivt motarbeide utviklingen av skatteparadis gjennom en offensiv nasjonal lovgivning som blant annet hindrer utenlandske selskaper å flytte overskudd fra virksomhet i Norge til andre stater hvor det ikke betales skatt.
- Regjeringen må sette av mer ressurser til kontroll og overvåkning, samt sørge for at etiske overtramp prioriteres hos påtalemyndighetene.

Det er et sterkt behov for å etablere internasjonalt bindende retningslinjer for bedrifters etiske ansvar. Inntil internasjonale bindende retningslinjer er å på plass, bør Norge utarbeide nasjonale bindende retningslinjer. Momentene over er en konkretisering av hva slike bindende retningslinjer kan være.

Vennlig hilsen
Framtiden i våre hender

Arild Hermstad
Daglig leder